

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 45

ЛII РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 10 АВГУСТА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

ПРЕТСЕДНИК

Др. КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАРИ

Д-р ДРАГОЉУБ ЈЕВРЕМОВИЋ АНТЕ КОВАЧ

Присутни су сви г. г. Министри сем Министра просвете.

Почетак у 12 часова пре подне.

С А Д Р Ж А К:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника претходног састанка.

2 — Саопштење интерпелација Милана В. Поповића, народног посланика, на Министра социјалне политике и народног здравља, на Министра унутрашњих послова и на Министра пољопривреде; Алојаја Павлича и другова, народних посланика, на Претседника Министарског савета; Др. Фране Грубера и другова, народних посланика, на Министра трговине и индустрије и Милутина Јевтића и другова, народних посланика, на Претседника Министарског савета.

3 — Одговори Претседника Народне скупштине на питање народног посланика др. Ивана Лоичаревића и на питање народног посланика Мите Димитријевића.

Дневни ред: Претрес извештаја Финансиског одбора о предлогу Закона о изменама и допунама у Закону о државној трговини.

Говорници: Претседник Народне скупштине др. Коста Кумануди, Алојај Павлич (два пута), Др. Стане Рапе, Др. Иван Лоичаревић, Мита Димитријевић, извештач већине др. Драгутин Костић (три пута), извештач мањине Илија Михаиловић, Лојро Петовар, Антоц Церер, секретар Анте Ковач, Др. Отон Гаврачичић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Отварам 52 редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник прошле седнице.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић прочита записник 51 редовног састанка Народне скупштине.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има ли какве примедбе на записник? (Павлич: Молим за реч!) Имате ли да учините какву примедбу на записник?

(Павлич: Не примедбу, али хоћу да учиним једну изјаву поводом јучерашњег питања о верификацији). Не можете сада, јер није на дневном реду никаква верификација. (Павлич: Ја сам по § 49 Пословника поднео један упит на Претседништво скупштине). Што се тиче упита ја сам га примно тек сада, а Ви ако хоћете да поставите упит оставићете га доцније кад се записник прими. — Пошто нема примедба, записник је примљен. Прелазимо на саопштења интерпелација.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић саопштава:

Милан В. Поповић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра социјалне политике и народног здравља о ослобођењу сељака из околине Чачка од свих плаћања у бановинској болници.

Милан В. Поповић, народни посланик, упућује интерпелацију на министра унутрашњих послова о надзору сувоземних путева и великим казнама рабаџија.

Милан В. Поповић, народни посланик, упућује интерпелацију на Министра Пољопривреде о штети причињеној од града у срезу Трнавском.

Алојаје Павлич и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Претседника Министарског савета о изјави г. д-ра Стана Рапеа на седници Народне скупштине од 9 августа 1932 године поводом извештаја Верификационог одбора о оставци г. Јанка Барлеа, народног посланика.

Др. Фрања Грубер и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра трговине и индустрије о скупом обавезном осигурању аутобуских путника за корисет Европског А. Д. у Београду.

Милутин Ал. Јевтић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Претседника Министарског савета о помоћи народу пострада- лом од града. (Види прилоге на крају састанка).

Прејседник Др. Коста Кумануди: Ове ће се интерпелације упутити надлежној господи Министрима. Прелазимо на питања. Има реч господи Павличу да упути питање на Претседништво Народне скупштине.

Алојзиј Павлич: Господо народни посланици, јуче је народни посланик из Дравске бановине г. др. Стане Рапе изјавио да је, по овлашћењу свих својих другова народних посланика из Дравске бановине и сенатора, на извештај Верификационог одбора дао једну изјаву, која садржи више неистинитости и нетачности. И због тога ја дајем ову изјаву:

Прво, није истина да су се са овом изјавом сагласили сви народни посланици из Дравске бановине, јер сам ја и мој друг Антон Церер били противни овој изјави.

Друго, није истина да католичко свештенство у Дравској бановини није национално, јер од вајкада на све до данас, оно је увек било национално. (Граја). Наше је свештенство увек радило за народно уједињење и за народно јединство и због тога је било стално прогоњено од туђинских власти и подносило је огромне жртве за национално уједињење и стварање ове наше лепе државе Југославије. (Добацивања).

Господо народни посланици, ако држава има права да тражи од својих чиновника када се кандидују да поднесу молбу за пензионисање, исто тако има права и црквена власт да од својих свештеника, којих има доста, да тражи да поднесу приликом кандидације оставку на своја звања у црквеној служби. (Граја и протести). И овде виша црквена власт није ништа друго учинила, него је поступила по закону и по канонском праву. (Чује се: Зашто то није тражила од др. Корошца? Граја.)

Ја, господо народни посланици, само могу жалити да су овакве изјаве пале у Народној скупштини после 13 година, откако смо ослобођени и уједињени, и ја констатујем, да за време највећих племенских и верских борби није се десило да су овакве изјаве пале у Народној скупштини. И да бих манифестовао противу тога, ја као националиста, народни посланик и свештеник, у име наших другова католичких свештеника, протестујем противу оваквих изјава. (Граја и објашњење).

Прејседник Др. Коста Кумануди: Ради личног објашњења има реч г. Стане Рапе.

Др. Стане Рапе: Господо народни посланици, на изјаву г. Павлича морам да реагирам овако: Ја сам јуче казао не у име свију посланика и сенатора из Дравске бановине, већ у име другова сенатора и народних посланика из Дравске бановине овлашћен сам, да дадем ову изјаву. Ми смо се, господо, са- стали на једној седници, где се питање оставке жупника Барлеа разматрало и тамо се закључило, да ја, у име другова, којих је била велика већина, дадем ову изјаву. И мањина, која је у овој ствари

износила одвојено мишљење, изјавила је, да се по- корава већини. Дакле, ја сам потпуно оправдано оно изјавио, што сам јуче рекао. (Павлич: То је де- нунцијација!).

Господо, народни посланици, уосталом, што се тиче метода, којима се служи г. Павлич, морам отворено да кажем ово: Ја писам казао да код нас, у Словенији, нема националних свештеника, већ сам, напротив, казао да их има и да они, који уђу у наше редове, не могу слободно да раде за ову државу, јер им црквена власт не да. (Бурно пљескање.).

Господо, ја морам поново да кажем то, да је црквена власт увек, кад је дошло до тога, да је неко из свештенства радио у политици, имала, исту дужност и иста права, да њега у том раду надзире, па да то није никада учинила, осим у случају г. Барлеа. А зашто је она то учинила? Она је то учинила, господо, зато, јер је он био један између оних, који су хтели да раде у сагласности са народом, јер је хтео да ради са свима нама који смо били увек националисти, и нису хтели допустити, да је ваљан радник и онај свештеник, који не види спаса само у Словенству већ напротив, који је присталица интегралног Југословенства.

Што се тиче осталих ствари што је изнео г. Павлич, мислим, да не треба да реагирам, јер је понова доказао, како могу његове изјаве да се третирају. (Пљескање.).

Прејседник Др. Коста Кумануди: Има реч ради личног објашњења г. Павлич.

Алојзиј Павлич: Na izjavo gospoda pozlanca dr. Stane Rapeta imam čast tudi enkrat v slovenskem jeziku tu v narodni skupščini tako-le odgovoriti. Obžalujem ne samo to kar je izjavil gospod dr. Rapa, ampak obžalujem, da tudi drugače prihajajo sem v Beograd razne denunciacije, in da te denunciacije škodujejo ne samo žrtvam teh denunciacij, ampak škodujejo celemu slovenskemu narodu, ker so neosnovane denunciacije. (Anton Cerer se približa govornici: Kdo je denuncijant? Prosim Te izjavi se, kdo denuncira? Izjavi se takoj tukaj! Denuncijant si Ti!)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Молим, госпо- до, да заузмете своја места. (Посланик Урек тражи објашњење.).

Прејседник Др. Коста Кумануди: Молим Вас, господине Урек, да заузмете своје место! (Антон Церер: То је срамота, то је лумпарија!)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Господине Павличу, зашто не говорите!

Алојзиј Павлич: Neka pustite da govo.im. (Veliki hrup v dvorani.) Jaz samo izjavljam, da med slovenskim narodom, da tudi med slovensko katoliško duhovščino ni nobenega, ki bi bil proto državi, proti kralju, pač pa so proti slabi politiki poedinih poslancev. (Velik hrup. Rasto Pustoslemšek: A ko je vikal, živela slovenska republika, šta je sa talijanskim zastavama?) Izjavljujem in kličem v imenu vseh slovenskih duhovnikov živeli kralj, živela Jugoslavija. (Veliki hrup v dvorani in razni medklici.) To so vaše podvale. Glavne priče teh žalosnih dogodkov so župan Selan in falsifikatorji tisočdirarskih novčanice. To so slabe priče, ker so že vsi v zaporu. (Velik hrup).

Прејседник Др. Коста Кумануди: Господин Др. Лоичаровић упутио је питање да ли ми је познато, да се по наредби владе и државних тужилаца у

штампу не пуштају интерпелације, које су у Народној скупштини поднете, и да се конфискују сви они листови који се усуде те интерпелације штампати, и шта намеравам предузети да се углед и јавност Народне скупштине и права народних посланика заштити.

Част ми је дати овај одговор. Чим се, господо, Народна скупштина састала, по споразуму између тадашњег Претседника владе и Претседништва Народне скупштине регулисано је објављивање говора, интерпелација и питања посланичких на тај начин да је за њих превентивна цензура укинута. Тај је режим продужен и под прошлом владом, а траје и данас.

О случају забрана „Обзора“ и „Јутарњег листа“ о коме се говори у питању др. Лончаревића добио сам обавештење да су оне извршене не као мере цензуре, него као мере репресивне по наредби државног тужиоца. Државни тужилац ту је поступио у границама своје надлежности, надлежности која њему по закону припада. Пошто је нашао да објављена интерпелација садржи кривично дело кажњиво по законским прописима, он је запленио наредно. Претседништво Народне скупштине нема никакве власти у погледу надлежности државних тужилаца, нити може утицати на њихове одлуке. То је мој одговор.

Има реч г. др. Лончаревић.

Др. Иван Лончаревић: Господо народни посланици, сва ствар није нова, то је ствар као што је г. Претседник изволео рећи, која се повлачи већ од првог дана састанка Народне скупштине. Ко је пратио њезин рад — а то смо ми бар народни посланици, који смо били овде сакупљени — ми смо видели да су не само интерпелације, него и говори народних посланика цензурисани и да се нису пуштали у штампу.

Господо, тако је било са мојим говорима, тако је било и са говорима свих осталих народних посланика који су сматрали да имају разлога да се не слажу са владом и са њеном већином. Ја морам појасно признати да је г. претседник Народне скупштине, бар у оним првим данима за владе г. Петра Живковића и за владе г. Др. Војислава Маринковића, сваки пут, кад би му дошло до знања да се интерпелације које су упућене Министрима не пуштају у штампу, интервенисао, и то са успехом.

Али, ја морам направити једну ствар, коју је г. Претседник мало час рекао. Код првих састанака Народне скупштине не стоји његов навод да је била укинута превентивна цензура, него стоји, у што смо се ја и моји другови уверили, да сваки пут када је била упућена која интерпелација или је био одржан који говор, који влади није био мило и драг, да се интервенисало у цензури, и то се није пуштало у штампу. Ја наводим само један пример, а то је случај са говором бившег претседника владе г. Др. Војислава Маринковића у Нишу. Тај се говор није пуштао у штампу тога дана све докле док шеф Централног пресбирова у 6 часова увече није реферисао претседнику владе. Дакле, не стоји тај навод да је превентивна цензура била укинута.

А што се тиче навода г. претседника о забрани Јутарњег Листа и Обзора обављеној по наредби државног тужиоца у Загребу, господо, то је истина. Али ја држим да не могу ни ја, и нико од нас овде да буде задовољан одговором г. претседника На-

родне скупштине, иако г. претседник са формалне стране има право. Али, има једна друга ствар због чега он мора бранити да јавност Народне скупштине не буде окрњена, а, господо, јавност Народне скупштине укључује у себи не само оне који имају улазице да могу доћи на галерије да слушају, него и свакога у земљи, који хоће да прати и контролише рад Народне скупштине, да се дакле мора пустити у штампу све што се у овој кући догађа.

Господо, у Хрватској и Словенији некад је био врло строг и реакционаран Закон о штампи, али и тада све што се износило у Хрватском сабору морало је да дође и у штампу, и за тај рад никакве цензуре није било. То је било, господо, под туђинским режимом. Али ми данас под југословенским режимом доживели смо то да наша јавност не може да зна шта се у овом дому ради.

Ја, господо, не могу да пређем и преко једне друге ствари, а то су мотивације државног тужиоца у Загребу којима је оперирао код ових забрана, а то су: мржња против државе, затим изазивање племенског и верског раздора и крњење угледа државним чиновницима. Свако од нас по стенографским белешкама може се уверити да се нигде у нашим говорима није ширила мржња против државе, крњило углед државним чиновницима, нити смо изазивали верске и племенске раздоре, него смо нашим говорима напротив то стишавали. (Пљесак.)

Ја упућујем господо народне посланике на оне интерпелације о догађајима од 20 јуна. Ко зна шта се онда догодило у Хрватској и Словенији, тај зна да је сем оних убијених и рањених било најмање 1000 њих ухапшених, због догађаја тога дана, и нека ме Г. Претседник владе и Г. Министар унутрашњих послова демантују ако може.

Ко зна, господо, шта је онда било са хрватском заставом, која је била вучена по блату, и кад су били убијени они који су је носили. (Велики жагор и граја).

Претседник Др. Коста Кумануди: Молим Вас, Господине посланиче, да изјавите јесте ли задовољни са мојим одговором?

Др. Иван Лончаревић: Ја морам, Г. Претседниче, да кажем зашто нисам задовољан.

Претседник Др. Коста Кумануди: По Пословнику имате свега пет минута на расположењу да говорите.

Др. Иван Лончаревић (наставља): Има још једна ствар, господо, о којој хоћу да кажем неколико речи. То је она мотивација државног тужиоца, у којој каже, да се „тима крњи углед државних службеника“. На ово имам да кажем да се таквим његовим поступком крњи право контроле, коју ми као народни посланици имамо над радом државних службеника. Ми смо, господо, и у напред умено упозоравали г.г. Министре, а и у нашим интерпелацијама, да извесни државни чиновници раде те и те ствари, које су незаконите, па чак које су и срамотне, и које ствари само по себи крње углед државних чиновника. Господо, није дужност државног тужиоца да он чува углед државних чиновника. Они су сами позвани, да тај свој углед чувају, а државног тужиоца је дужност, да чува углед Народне скупштине и народних посланика, а не да га он крњи на овај начин.

Претседник Др. Коста Кумануди: Молим Вас, Господине посланиче, да се држите пословника.

Изволите образложити зашто нисте задовољни са мојим одговором, у колико је то директно у вези с вашим питањем.

Др. Иван Лончаревић: Ја се, Г. Претседниче, и држим пословника. Десило се да су загребачки листови „Обзор“ и „Јутарњи лист“ конфисковани, ја сам казао, кад би ми имали загарантовану судачку слободу, и судачку некретност, ја бих био за то да државни тужилац најстрожије и најригурозније врши своје право. Али кад ми немамо судијску независност, ја мислим да је онда илузорно свако право, да државни тужилац на овај начин наноси велику штету и јавном мишљењу, а нарочито оним листовима које је запленио. И знате ли, господе, коме листу се то десило? То се десило „Обзору“, који је нема сумње југословенски лист „пар екселанс“. Тај лист је основао претеча југословенске идеје, неумрли бискуп Штросмајер (Усклици: Слава му!) Њему се, господе, десило то, што му се није десило ни од туђинских власти. Југословенска влада га је пленила, гонила и отимала по улицама Загребачке из руку читалаца, и то само зато, што је донео оно, што смо ми овде у овом Дому говорили, и што има у стенографским белешкама.

Дакле, господе, ја не знам зашто и из којих разлога Г. Претседник неће ефикасно да заштити права наша, као народних посланика, и зато са његовим одговором ја не могу бити задовољан.

Претседник Др. Коста Кумануди: Господе, није тачан приговор г. Лончаревића, да ја нећу да заштитим права народних посланика, али ја не могу, и не смем, да се мешам у власт и надлежност, која мени не припада, а најмање у надлежност судске власти. (Одобравање).

Народни посланик г. Мита Димитријевић упутио ми је поводом конференције Парламентарне Уније ово питање:

Овогодишња конференција Интерпарламентарне Уније у Женеви, представљајући важан форум парламентарних делегација европских држава, добила је свој особити значај по времену кад је одржана, после значајне Лозанске конференције о репарацијама, и после Женевске конференције о разоружању. Питања, расправљања и претресања на конференцији Интерпарламентарне уније треба и мора да интересују сваки Парламенат, а посебно и наш Југословенски парламенат. Време које преживљујемо, хаотично и узбудљиво, даје пуно разлога, да наш Парламенат с правом тражи обавештења о томе, у коме су духу била претресана ова важна питања и какво је било држање и став наше делегације на тој тако важној конференцији Интерпарламентарне уније.

Југословенском Парламенту од интереса је такође добити обавештења и о насталом инциденту на конференцији Интерпарламентарне уније између делегата Француске Републике г. Пиера Ренодела и италијанског делегата Костемаре, а исто тако и о томе, да ли је и какво је држање према томе сукобу Југословенска делегација уопште узимала. Од важности је такође, да ли ће потстрек од стране једне пријатељске нам државе, каква је Француска, која истиче свеопшти значај контроле јавног мишљења, имати довољно сугестивне последице за успостављење слободне штампе коју цео наш народ, а верујем и Народна скупштина, од срца жели и тражи:

1) У интересу контроле здравог и поштеног јавног мишљења у нашој земљи;

2) ради потпуног и одређеног обавештавања широке јавности, која, нажалост без слободне штампе, бива често збуњена и помуњена тајанственим, често неистинитим, произвољним и тенденциозним гласовима и препричавањима, а на штету најкрупнијих интереса државе и народа.

Пошто је Господин Др. Коста Кумануди, претседник наше Народне скупштине, био и претседник делегације нашег југословенског парламента на конференцији Интерпарламентарне уније, част ми је замолити га, да о напред изложеноме изволи обавестити Народну скупштину на првој седници и у гралицама своје могућности.

У Београду, 29 јула 1932 године

народни посланик

Мита Димитријевић

О нашем учешћу на конференцији Интерпарламентарне Уније дали су извештаје господи народни посланици који су на тој конференцији учествовали: господин Др. Вошњак, г. Др. Јевремовић и г. Ковач. Према томе наше је држање познато и ја том извештају не бих имао ништа да додам. Рећи ћу само толико, да је учешће наше делегације било врло активно, да смо ми узимали реч у свима важнијим питањима, која су на тој конференцији дискутована. И о разоружању и о безбедности, и о опшуму, и о изједначању међународнога права, у свима тим питањима наши делегати дали су своје гледиште и изложили своје становиште. Напоменућу још само то, да Интерпарламентарна унија не доноси у опште никакве обавезе одлуке. Она је један колективни парламентарни представник разних Парламената, али се њена улога ограничава на то да даје сугестије и упутства да народни посланици у својим земљама узму иницијативу или потпомогну акцију у оном смислу у коме је Интерпарламентарна унија заузела своје становиште у појединим питањима која су била на дневном реду.

Што се тиче држања наше делегације у сукобу који је тамо избио између талијанске делегације и г. Ренодела, — став наше делегације био је исти као и свих других делегација — став неутралних посматрача.

Има реч г. Мита Димитријевић да одговори да ли је задовољан мојим одговором или није.

Мита Димитријевић: Господе народни посланици, изјављујем да сам задовољан и са овако кратким одговором. Ми морамо признати да се Народна скупштина не обавештава, да се врло слабо обавештава о спољним догађајима у оваквом времену врло судбоносном. Ми до данас писмо имали, од како Скупштина ради, ни једну прилику да чујемо мишљење о нашој спољној политици. Најзначајнија је била моја намера да упутим ово питање из овога разлога: да Парламенат чује своју делегацију о томе шта је тамо радила, како је говорила, јер није довољно, господе, да ми то сами судимо према интервјуима који носе лични карактер а не носе овако званичан и значајан карактер.

Друго ми морамо да ставимо и ову једну напомену. Молим господина Претседника скупштине да настане час пре да се и овде створи, као и у другим парламентима, Интерпарламентарни одбор, који је предуслов за свако мишљење делегације на Интерпарламентарну унију.

Што се тиче сукоба између талијанске и француске делегације, ја сам тврдо уверен да ће то бити, и дај Боже да у скором времену треба и мора бити, једна здрава сугестија од пријатељске нам земље за здраву контролу јавнога мишљења и за слободу штампе, који сви ви одобравате. (Одобравање.)

Претседник Др. Коста Кумануди: Сад би требало да пређемо на дневни ред.

Тачка 1 дневнога реда је: Претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о изменама и допунама у Закону о државној трошарини. Али пошто Финансијски одбор још није поднео свој извештај, ја предлажем да ову седницу одгодимо и да је наставимо данас после подне у 4 часа. (Прима се.)

Седница је прекинута у 12,35 часова.

(Наставак седнице у 16,35 часова.)

Претседник Др. Коста Кумануди: Настављамо седницу. Прелазимо на претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о изменама и до-

пунама у Закону о државној трошарини. Има реч извештајца г. Др. Драгутин Костић.

Извештај Др. Драгутин Костић: Господо народни посланици, Финансијски одбор бавио се досад предлогом Г. Министра финансија о увођењу једног намета који је, по изразима и жељама Г. Министра, немпинован у овим данашњим тешким приликама. Финансијски је се одбор старао, колико је могуће, да овај намет ублажи пошто му је објашњена тежина буџета и положаја у коме се Г. Министар финансија налази. Захтеви Г. Министра финансија били су прилично велики. Финансијски одбор се старао колико је могуће да те захтеве сузи, скреше, да би оптерећење било што мање. Тиче се, господо, оптерећења на електричну струју.

Финансијски одбор је проучио предлог Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини и част му је поднети о томе следећи извештај:

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ФИНАНСИЈСКИ ОДБОР

Бр. 325

10 августа 1932. г. Београд

Господине Претседниче,

Част ми је доставити вам у прилогу извештај Финансијског одбора Народне скупштине о предлогу Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини, с молбом на даљи поступак.

Исто тако част ми је доставити Вам у прилогу одвојено мишљење г. Илије Михајловића и другова, и саопштити Вам да је за известиоца већине изабран г. Др. Драгутин Костић.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом уверење о мом одличном поштовању.

Претседник Финансијског одбора
Д-р Нинко Нерлић, с. р.

Народној скупштини,

Финансијски одбор проучио је предлог Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини и част му је поднети о томе следећи извештај:

У § 1 Предлога закона место: „775“ ставити „750“.

§ 2 Предлога закона мења се и гласи:

После тачке 7 чл. 72 Закона о државној трошарини додаје се нова тачка 7а, која гласи:

1) На електричну струју употребљену за осветлење плаћа се за сваки киловатчас динара 0,70.

2) На електричну струју употребљену за терање мотора и разних других инсталација плаћа се за сваки киловатчас динара 0,10.

1) Напомена. За осветлење улица неће се плаћати државна трошарина, али електрична енергија за то осветлење мора пролазити у централи или иначе кроз засебан струјомер.

Неће се плаћати државна трошарина на струју употребљену за осветлење трамвајских кола.

Исто тако неће се плаћати државна трошарина на струју употребљену за електрохемијске и металургијске сврхе у колико се употребљава као сировина.

2) Напомена. На електричну струју произведену у сопственим инсталацијама за осветлење или за моторну снагу плаћа се државна трошарина из тач. 7а

чл. 72 Закона о државној трошарини, али струја за моторну снагу мора у централи или иначе пролазити кроз засебан струјомер.

3) Напомена. Државна трошарина на електричну струју наплаћиваће предузеће од потрошача струје са наплатом струје, а полагаће у државну благајну најдаље до конца месеца, који следује месецу у коме је струја потрошена.

Предузеће ће полагати износе трошарине по нарочитом списку, који ће оверити надлежни одељак финансијске контроле.

4) Напомена. Тамо где се струја за електрично осветлење од стране предузећа продаје отсеком у паушалним месечним износима државну трошарину плаћаће предузеће по струјомеру а по одбитку процента на губитак струје у електричним водовима, који ће се Правилником утврдити.

5) Напомена. Струјомери којима се мери потрошња електричне струје подлеже прописима контроле мера, а свака повреда пломбе мора се одмах пријавити надлежном контролном органу.

6) Напомена. Одвађање електричне струје ван струјомера, као и свако утицање споља на струјомер,

да не показује праву потрошњу, кажњава се као кријумчарење.

7) Напомена. Ко намерно повреди пломбу на струјомеру казниће се са 100—1000 динара, у колико није учињена кривица из претходне напомене.

8) Напомена. Одредба § 4 Закона о уређењу цена шећера и шећерне репе од 26 септембра 1931 године остаје на снази, с тим да се цена у малопродаји и великопродаји као и од стране фабрика шећера

може повисити од дана ступања на снагу овог Закона: за шећер у коцкама још за један динар и за шећер у кристалу исто тако 1 динар од цене утврђене напред наведеним законом.

Предлогу закона додаје се нов § 3 који гласи:

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним Новинама“.

Финансијском одбору част је замолити Народну скупштину да изволи усвојити овај извештај. За известиоца је изабран г. Др. Драгутин Костић.

Извештач:

Д-р Драгутин Костић, с. р.

Претседник Финансијског одбора,

Д-р Нико Петрић, с. р.

Чланови:

Д-р Анте Кунтарих, Никола Стајковић, Милац Добровић, Ловро Петовар, Д-р Марко Кожуљ, Актон Крејчи, Д-р Отон Гавраичић, Садић Баљић, Милутин Стакојевић, с. р.

О Д В О Ј Е Н О М И Ш Љ Е Њ Е

г. Илије Михајловића и другова.

Народној скупштини,

Предложени Закон о изменама и допунама Закона о државној трошарини, који је усвојила већина Финансијског одбора не можемо примити, с тога подносимо одвојено мишљење које се састоји у овом:

Да се § 1 поменутога законског предлога прими како га је усвојила већина Финансијског одбора, но с тим, да повишена трошарина од 1.50.— динара за сваки килограм шећера у коцкама падне и то: 0.75

Предлагачи: Илија Михајловић, с. р., Милац Стенаковић, с. р., Андра Кујунџић, с. р., Јоца Селић, с. р. и Аранђел Савић, с. р.

Поред извештаја већине, постоји и извештај мањине Финансијског одбора и то г. Илије Михајловића и другова. Њихово гледиште објасниће г. Илија Михајловић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч извештач мањине г. Илија Михајловић.

Илија Михајловић: Господо народни посланици, пред вас је изишао Г. Министар финансија сасвим некрено, износићи како данашње финансије стоје и износићи да имамо дуга из прошле године 600 милиона, а да ће нам фалити у садашњем буџету једна милијарда и 100 милиона. Господин Министар финансија тражи за то покриће и нове намете, да би се могло одговорати обавезама.

Господо посланици, како је овај народ и сувише оптерећен, како смо по мишљењу свих нас патоварили на народ толико, колико се већ носити не може, ипак држава живети мора и ми морамо тражити пута и начина да јој дамо оно што јој треба. Ми смо, господо, и јуче изгласали један Закон, којим смо од 1% обртну порезу понели на 2%, а данас смо већ дошли са другим Законом и тражимо нове терете, нове трошарине. Ми у Финансијском одбору, и ако смо се сложили да ове терете и ове намете одобрим, нисмо се могли да сложимо у начину како да се ово распореди, то јест колико да оптеретимо потрошача, а колико произвођача. Ту сам ја са друговима имао одвојено мишљење, које желим овде и да образложим. Ствар је у овоме: ми у земљи трошимо око 1000 вагона шећера годишње. (Министар финансија Др. Ђорђевић; 10.000 вагона.)

Вероватно, моћ народа попустила у свему, Господине Министре, па ће морати и ту бити мања потрошња. — До сада је било оптерећење на коцку 6,55 а на шећер у прашку 6,25 трошарине и било је господо, заштитне царине на коцку 3,85 а на прашак 2,75. Значи да су наше фабрике на 10.000 вагона узимале просечно 3,30 заштитне царине, а то значи да су оне искоришћавале, узимале од овога народа 330 милиона динара. По несрећи није било конкуренције и наше две фабрике које су биле државне и оне су отишле у картел, и оне су биле у картелу са остим осталим фабрикама. Још нешто што је по моме мишљењу најгоре. Осим те две фабрике које су државне, све оне друге остале фабрике не припадају нашим држављанима, него обично странцима, и ову зараду коју су они добијали, узимали од овога народа, они су износили из ове земље и на тај начин исцали и осиромашавали ову земљу. (Узвизи: Тако јел!) Могао би се рећи: јесте, али они су куповали овде репу, засејавали и сејали. Такве примедбе су ми падале. Јесте, господо. Да смо ми куповали шећер на страни до сада за тај шећер бисмо дали свега 140 милиона а ми дајемо на заштиту 330 милиона. На том земљишту које је засејено репом посејала би се друга каква врста или жита или кукуруза или ма чега другог, тек то земљиште не би остало неискоришћено, не би народ који обрађује репу скрштених руку седео и гледао у то земљиште. Вероватно да би он са тога земљишта добио и 20% мање прихода, али ја верујем, да то ни из далека није та разлика колико те фабрике узимају

из ове земље и износе напоље. (Одобравање и узвици: Тачно! Тако јел!)

Ето то је био разлог који нас је руководио да се ја са својим друговима одвојим и да предложим да уместо што Министар тражи да потрошач плати један динар а фабрика да плати пола динара, уместо тога ми смо предлагали и ту смо се одвојили да потрошач плати 75 пара, а фабрика да плати 75 пара. Фабрикама би остало још уместо 3,30, што сада имају, 75 пара мање. Са таквим заштитним царинама ја верујем да би ипак за њих било прихода, да би ипак имали доходака који можда не би били онакви какви су до сада били, али, господо, у овој земљи никоме не иде онако како му је ишло пре три четири године, не постоји ни један трговац ни индустријалац коме су приходи исти као пре три године, па су и ове фабрике могле да се задовоље са минималном зарадом са каквом се сви грађани ове земље морају задовољити. То је мој предлог. (Одобравање и пљескање.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: У начелној дискусији јавно се за реч народни посланик господин Ловро Петовар.

Lovro Petovar: Gospod Minister financ nam je gotovo jasno dokazal, da državi treba novih sredstev. Jaz govorim posebno v imenu poslancev Dravske banovine, ki smo gotovo zadnji ki v državi ne bi dali sredstev na raspolago kolikor je to mogoče. Mi smo to včeraj dokazali, glasovali smo za dvojni porez na poslovni promet, ki je gotovo za našo pokrajino zelo osetljiv porez. Danes imamo na dnevnem redu zakon s katerim se poveša trošarina na sladkor in uvaja povsem novi porez, to je trošarina na elektriko. Mi radi priznamo da je gotovih sredstev potrebno in da ni polno predmetev na raspolago, ki bi se dali na novo obremeniti, mislimo pa, da je uvedba nove trošarine na elektriko, ki je občutna, zelo nepopularna. Smatram, da je stopa kakršna je predložena bodisi za sladkor, kakor za elektriko, previsoka. Mi smo bili mnenja da treba napraviti večjo razliko med kristalnim sladkorjem in sladkorjem v kockah: Vidimo pa, da je obremenitev sladkorja v kristalih in sladkorja v kockah enaka. Povišica znaša pri enem, kakor pri drugem en dinar, in ni torej nobene mogočnosti, da se ljudstvo, ki ne razpolaga z dovoljno svoto denarja, more izogniti tej povešici. Najtežja stvar pa je gotovo trošarina na elektriko. Mi imamo pokrajine, neke male pokrajine v državi, ki so z večim elanom in z večjimi naravnimi prilikami začele uvajati elektrifikacijo. Elektrifikacija se je uvajala z forsiranjem vseh javnih nadleštev, z forsiranjem banovine in države. Tako se je v poedinih pokrajinah v to investiralo velike svote denarja. Vi dobro znate, da je pogoj predno se kaka industrija v splošnem ustanovi, da računa z eno gotovo ceno pogonske sile in da računa z ceno delavske snage. Z nametom posebne trošarine na električno strujo, ki je mogoče še v nekaterem primeru znošljiva, je gotovo zrahljana sigurnost teh industrijskih podjetij, ker one ne vejo s kakšnim viškom morajo v bodoče računati. Mi smo bili pripravi v trošarini na elektriko iti do skrajne meje in smo stavili predloge katere smo smatrali da bi bili znosljivejši, bodisi za industrijo, kakor tudi za hišno razsvetljava. Ti naši dobronamerni predlogi niso bili uvaženi, in se je sprejela obremenitev, katero smatramo za previsoko. Električna pri nas ni luksuz, posebno ni luksuz v pokrajinah v katerih je že uvedena. Vsled tega sma-

tramo za veliko pogreško, da se to breme v tako veliki meri ravno na električno strujo nalaga. Mi smatramo ta porez tudi radi tega za težek, ker je nepravilno ker pogodi samo posamezne dele naše domovine, a opravičeno bi bilo, da se primanjkljaji, ki nastanejo v državnem gospodarstvu pokrijejo z prihodi, kateri so vsaj primerno enako razdeljeni na celo državo. Gotovo se ne da nobeden porez popolnoma enako podeliti, ker razne kulturne in gospodarske prilike so po raznih krajih drugačne. Porezka možnost je vsled tega drugačna in mi radi priznamo, da se noben porez ne da popolnoma pravično podeliti. Vsekakor pa je ta trošarina, ki absolutno zadene le male dele naše pokrajine nepravilna, in bi bilo potrebno obremeniti tudi druga razsvetljevalna sredstva in ne samo električno strujo. Mi smo torej povsem uverjeni, da je obremenitev električne struje v tej meri kakor je predlagana neznosljiva in je v veliko škodo razvoju elektrifikacije naše domovine, katero bi bilo potrebno vsekakor podpirati. Jaz moram radi tega izjaviti da se s predlogom kakor je predložen glede trošarine na elektriko, ne slagam. (Ploskanje in živio klici.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Има реч да говори у начелу „против“ народни посланик г. Ристо Ђокић.

Ристо Ђокић: Господо народни посланици, није редак случај да и најбољи стручњаци и економисти често се преваре у рачуници, па тако исто није редак случај да се и Министар финансија као стручњак превари у рачуници. Ми смо буџет, који смо донели пре некога времена донели на врат на нас, кресали смо га, редуцирали и повећавали намете на народ, да би допунили државне приходе онолико колико је потребно државној بلاгајини. У свакој прилици истицано је од стране Г. Министра финансија да се апелује на штедњу, и штедело се је, са штедњом се је почело, али никако нисмо видели и не видимо да се је почело са штедњом онде где треба, да се је укинула иједна установа иједно државно надлештво за које се осећа да су стварно непотребни. Као непотребне установе могу се сматрати на првом месту Врховни државни инспекторат, чију надлежност данас нико не зна па ни сам г. Министар Претседник ни г. Министар унутрашњих дела. Исто тако су непотребни и окружни инспекторати по бановинама, а тако исто и ови шефови саобраћаја, који се непрестано постављају у жељезничкој служби. Ту се дакле не чини штедња на тим непотребним установама него се само иде на то да се нешто ново наметне народу и повећају порези.

Господо, разумљиво је кад нешто треба држави да се то мора усвојити, али да се удара порез на оно што се сматра потребом целога народа, то се ничим не може оправдати. Јер, господо, данас шефер није више луксуз за наш народ, као што није ни саун, него што се он више троши сматра се да се народ боље храни и да смо културнији и напреднији, а не само да на селу жвакемо соли. И сада се хоће на шефер као једну најпотребнију животну намирницу да удара нов порез, без икакве гаранције од стране Г. Министра финансија да ће се укинути картел на шефер или бар да ће државна предузећа изићи из тога картела. Ја то, господо, никако не могу да схватим и да разумем. Али све и кад бих то разумео дао бих поверење и овом приликом Г. Министру финансија и Краљевској влади, али има нешто друго што ме нагони да то не учиним и што више

наше стрпљење не може поднети, а то је то што у Краљевској влади има и данас Министара који сматрају да је Народна скупштина само једна декорација и да се о захтевима народних посланика не води никако рачуна само када се дође на власт. Ми видимо и. пр. да нам Г. Министар шума и рудника још ни до данас није одговорио на интерпелацију, коју смо му упутили и прикупили све доказе о једноме његовоме чиновнику за кога је утврђено да је учинио разна коруптивна дела.

Из свих ових разлога ја изјављујем да ћу гласати противу овога законског предлога.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Пре него што приступимо гласању у начелу о овоме законском предлогу дајем 10 минута одмор.

(После одмора)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Има реч известилац већине г. Др. Драгутин Костић.

Извештач већине г. Др. Драгутин Костић: Господо, пошто су се поводом предлога, који вам је изнет, појавила различита мишљења, Финансијски одбор и његова већина моле Скупштину, да се тај пројекат понова у Одбор врати, не би ли се дошло до контакта и каквог позитивног решења. (Пљескање.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Скупштина овај предлог г. извештаца Финансијског одбора? (Прима.) Прекидам седницу за 1/2 часа. Пошто ће се наставити седница кроз пола часа, молим господо народне посланике, да се не разилазе.

(После прекида седнице.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Настављамо седницу. Има реч г. Церер о повреди Пословника.

Anton Cerer: Gospodje narodni poslanci! Danes pred poldne je gospod narodni poslanec Pavlič razlagal tu v zbornici neke stvari s katerimi se on slaže in s katerimi se ne slaže. To je njegova stvar. Pri tem je imenoval moje ime, da se tudi jaz ne slažem. Izjavljam, da nisem nikdar gospoda Pavliča ovlastil, da v mojem imenu govori, kadar govori naj govori v svojem in ne v tujem. Jaz mislim da so bile v debati o mandatu bivšega poslanca Barleta iznešene stvari s katerimi se jaz popolnoma ne slažem, osobito moram izjaviti, da stvari katere je iznesel poslanec Pavlič in imenoval Slovence, ki prihajajo v Belgrad da denuncirajo, da je to napad na nas slovenske poslance in odklanjam njegovo izjavo in protestiram proti tega, da se tako provocira. (Živalno odobravanje.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Ви нисте говорили о повреди пословника.

Алојзиј Павлич: Молим за реч Господино председнице! (Велики жагор и приговори.)

Прејседник Др. Коста Кумануди: Није реч ни била о повреди Пословника. Не могу вам дати реч.

Алојзиј Павлич: Он је мене увредио!

Прејседник Др. Коста Кумануди: Ви сте говорили јутрос. То је иста седница. Има реч г. извештаца Костић.

Извештач Др. Драгутин Костић: Финансијски одбор поново је узео у претрес пројекат Закона о коме је била мало пре реч и једногласно дошао је до следећег закључка:

Напомена 8 из § 2 предлога закона треба да се брише и њен текст да се стави у § 1 као трећи и четврти став, тако да текст § 1 треба да гласи:

§ 1

У тачци 1 под а) члана 72 Закона о државној трошарини место: „655“ ставити „805“, а место: „625“ ставити: „750“.

Повећану државну трошарину на шећер из тач. 1 а) под I од 1.50 динара за сваки килограм има да сноси фабрика шећера са 0.75 динара а потрошачи са 0.75 динара; а на шећер из тач. 1 а) под II од 1.25 динара за сваки килограм има да сноси фабрика шећера са 0.65 динара, а потрошачи са 0.60.

У истој тач. под б) место: „200“ ставити: „400“.

На дан ступања на снагу овога Закона извршиће се попис количина шећера у промету код велико-продаваца и малопродаваца и наплатити повишена трошарина од 1.50 динара на шећер из тач. 1 а) под I, а 1.25 динара на шећер из тач. 1 а) под II, а 2 динара на шећер из тач. 1 под б) за сваки килограм. Количине испод 5 килограма не долазе у обзир.

§ 2 предлога закона мења се и гласи:

§ 2 Предлога Закона мења се и гласи:

После тачке 7 чл. 72 Закона о државној трошарини додаје се нова тачка 7а, која гласи:

1) На електричну струју употребљену за осветљење плаћа се за сваки киловатчас динара 0.70.

2) На електричну струју употребљену за терање мотора и разних других инсталација плаћа се за сваки киловатчас до 1.000 киловатчасова по динара 0.10, а преко 1.000 киловатчасова 5 пара динарских.

1) Напомена. За осветљење тргова, улица, трамваја, жељезничких вагона, лађа исто тако за моторну струју за терање трамваја, водовода, општинских плинара, електричних централа, као и за осветљење наведених инсталација, неће се плаћати државна трошарина; или електрична енергија употребљена за предње циљеве, мора у централни, пролазити кроз засебан струјомер.

Исто тако неће се плаћати државна трошарина на струју употребљена за електрохемијске сврхе у колико се употребљава као сировина.

2) Напомена. На електричну струју произведену у сопственим инсталацијама за осветљење или за моторну снагу плаћа се државна трошарина из тач. 7 а чл. 72 Закона о државној трошарини, а струја за моторну снагу мора у централни или иначе пролазити кроз засебан струјомер.

3) Напомена. Државну трошарину на електричну струју наплаћиваће предузеће од потрошача струје са наплатом струје, а полагаће у државну благајну најдаље до краја месеца, који следује месецу у коме је струја потрошена.

Предузеће ће полагати износе трошарине по нарочитом списку, који ће оверити надлежан одељак Финансијске контроле.

4) Напомена. Тако где се струја за електрично осветљење од стране предузећа продаје отсеком у паушалним месечним износима, државну трошарину плаћаће предузеће по струјомеру а по одбитку процента на губитак струје у електричним водовима, који ће се Правилником утврдити.

5) Напомена. Струјомери којима се мери потрошња електричне струје подлеже прописима контроле мера, а свака повреда иломбе мора се одмах пријавити надлежном контролном органу.

6. Напомена. Одвајање електричне струје ван струјомера, као и свако утицање споља на струјомер,

да не показује праву потрошњу, кажњава се као кријумчарење.

7) Напомена. Ко намерно повреди пломбу на струјомеру, казниће се са 100—1000 динара, у колико није учињена кривица из претходне напомене.

Предлогу Закона додаје се нов § 3, који гласи: Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама“.

Финансијском је одбору част замолити Народну скупштину да изволи усвојити овај извештај.

Известилац: Претседник. Финансијског одбора Др. Драгутин Костић, с. р. Др. Нинко Перић, с. р.

Чланови:

Др. Анте Кунтарић, Никола Стајковић, Милан Добровић, Ловро Петовар, Др. Марко Кожуљ, Антон Грејчи, Др. Отон Гавранчић, Салих Баљић, Милутин Стапојевић, Илија Михајловић, Милан Степаковић, Андра Кујуницић, Јоца Селић, Аранђел Савић, с. р.

Претседник Др. Коста Кумануди: Претрес у начелу је завршен. Прелазимо на гласање. Гласање се поименично. Господа народни посланици који примају законски предлог, гласаће за, а који не примају, гласаће *ipso iure*.

Секретар Анте Ковач прозива господу народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
 Ађић Анте — отсутан
 Аксентијевић Александар — за
 Алексић Коста — за
 Алиловић Шафир — за
 Анђелиновић Гргур Будислав Др. — за
 Анић Мића Др. — за
 Антонијевић Душан — за
 Антуновић Јосип — за
 Аранђеловић Јован — за
 Ауер Људевит Др. — отсутан
 Бабамовић Јордан — за
 Баљић Салих — за
 Бараћ Бранко Др. — за
 Батинић Јозо — за
 Бачић Стјепан Др. — отсутан
 Бенко Јосип — за
 Бешировић Димитрије Р. — за
 Богдановић Исо — отсутан
 Божић Милан — за
 Борисављевић Страхиња — за
 Бркић Стјепан — отсутан
 Брушија Радослав — за
 Будишин Стеван — за
 Буквић Александар — за
 Буновић Милан — за
 Ваљавец Стјепан — отсутан
 Варда Север — за
 Васиљевић Стеван Др. — за
 Величковић Миладин — за
 Вељковић Вељко — отсутан
 Видаковић Витомир — за
 Видић Јеша Др. — отсутан
 Видовић Богдан Др. — за
 Војиновић Јован — отсутан
 Вошњак Богумил Др. — отсутан
 Вујић Димитрије В. — отсутан
 Вукићевић Божић Др. — за
 Гавранчић Отон Др. — за
 Гавриловић Ото — за
 Гајшек Карло — за

Главички Божидар — отсутан
 Господнетић Фрањо — за
 Грајић Перо — за
 Грба Милован Др. — за
 Грбић Емилијан — за
 Грђић Васиљ — отсутан
 Грубановић Милан — за
 Грубер Фрањо Др. — отсутан
 Давидовић Витомир — за
 Даниловић Живко — отсутан
 Деметровић Јурај — за
 Дервишић Ђулага — за
 Димитријевић Мита — за
 Димитријевић Хаџи-Тодор — за
 Добровић Милан С. — за
 Добровољац Милан Ј. — отсутан
 Довезенски Јован С. — за
 Додић Александар-Така — отсутан
 Дошен Мирко Др. — отсутан
 Драговић Милош П. — за
 Дрљача Бранко — за
 Дрмељ Алојзиј — отсутан
 Дубоковић Јурај — за
 Ђокић Ристо — против
 Ђорђевић Владимир — за
 Ђурић Михаило — за
 Елеговић Иво Др. — отсутан
 Живановић Милан — за
 Живанчевић Михаило — за
 Живковић Негосим Др. — за
 Живојиновић Душан М. — за
 Захарић Чедомир — за
 Зељковић Бошко — за
 Земљић Јакоб — отсутан
 Ивандекић — Ивковић Мирко Др. — отсутан
 Иванишевић Петар — за
 Иванчевић Душан — за
 Исаковић Миливоје Ђ. — отсутан
 Исаковић Мито — отсутан
 Јанковић Велизар Др. — отсутан
 Јевремовић Драгољуб Др. — за
 Јевтић Животије — отсутан
 Јевтић Милутин Ал. — за
 Јевтић Михаило Р. — за
 Јевтић Радован — отсутан
 Јелић Милутин — за
 Јеличић Божа Ц. — за
 Јеремић Живојин — за
 Јеремић Тоде Др. — отсутан
 Јован Андрија — отсутан
 Јовановић Александар — отсутан
 Јовановић Ђока — отсутан
 Јовановић Јова — за
 Јовичић Добросав — отсутан
 Кадић Хусеин — за
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — отсутан
 Кандић Јовиша К. — отсутан
 Катић Милош — за
 Каћански Стеван — за
 Кешељевић Никола Др. — отсутан
 Клиниц Антон — за
 Кнежевић Ловро — против
 Кнежевић Стјепо Др. — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин — Карло — отсутан
 Кожуљ Марко Др. — за

Којић Драгутин Др. — отсутан
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Др. — за
 Костић Милорад Ј. Др. — отсутан
 Краљевић Драган Др. — за
 Крамер Алберт Др. — за
 Крафт Стеван Др. — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — за
 Крстић Владимир — отсутан
 Крстић Милутин — за
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — за
 Кујунџић Богољуб К. — отсутан
 Кумануди Коста Др. — (претседава)
 Кунтарић Анте Др. — за
 Куњашић Јоахим — за
 Куртовић Војко — за
 Куртовић Шукрија — за
 Лазаревић Милован М. — за
 Лазаревић Тодор Др. — отсутан
 Лазаревић Теодосије К. — за
 Лазаревић Филип С. Др. — за
 Леушић Ђуро Др. — отсутан
 Лисавац Младен Др. — за
 Лончаревић Иван Др. — против
 Лончар Иван — (нови посланик)
 Лончар Станко — за
 Лукић Живан Др. — за
 Макар Дако — за
 Максимовић Божидар — за
 Максимовић Стјепан — за
 Маланчец Владо Др. — за
 Маринковић Војислав Др. — отсутан
 Марјан Ђуро — за
 Марјанац Симо — отсутан
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Др. — за
 Марковић Милорад П. — отсутан
 Марковић Никола — против
 Марковић Петар К. — отсутан
 Мastroвић Анте Ф. — за
 Матица Павао — за
 Матић Ђока Н. — за
 Мацековић Матија — отсутан
 Маших Марко — за
 Метикош Милан Др. — отсутан
 Мијић Милан Ђ. — за
 Милетић Вјекослав Др. — за
 Милетић Владислав — отсутан
 Милошевић Гавро — отсутан
 Милошевић Младен П. — отсутан
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — за
 Мисирлић Јован Т. — отсутан
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — за
 Михајловић Светислав Др. — за
 Мохорић Иван — за
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — за
 Најдорфер Мирко — отсутан
 Недељковић Урош П. — за
 Никић Никола Др. — против
 Никић Федор Др. — отсутан

Никодијевић Аранђел Д. — за
 Николић Бранко Др. — отсутан
 Нинковић Трипко — за
 Нуић Петар Др. — за
 Њамцул Ранко Др. — за
 Обрадовић Алекса Ј. — за
 Остојић Ђуро Др. — за
 Павлич Алојзиј — против
 Палечек Иван Др. — за
 Парабуђски Ђорђе — отсутан
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — за
 Патрновић Љуба — за
 Перић Матеј Др. — отсутан
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нинко Др. — за
 Перко Драгутин В. — отсутан
 Петковић Милан — за
 Петрак Никола — (нов посланик)
 Петовар Ловро — за
 Петричић Живко Др. — отсутан
 Петровић Марко — за
 Пешић Милутин — за
 Пивко Људевит Др. — за
 Пиштелић Славко А. Др. — за
 Погачник Виктор — за
 Поповић Димитрије Он. — за
 Поповић Добривоје Гер. Др. — за
 Поповић Душан — за
 Поповић Јефтимије — отсутан
 Поповић Коста Др. — отсутан
 Поповић Милан В. — за
 Поповић Милан Др. — отсутан
 Поповић Светислав Др. — отсутан
 Прањак Недељко — за
 Прека Никола — отсутан
 Прекоршек Иван — за
 Принцип Јово — за
 Прша Шиме Др. — за
 Пустослемшек Расто — за
 Пуцељ Иван Ј. — отсутан
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — отсутан
 Радовић Саво Др. — за
 Радоњић Милан — за
 Радоњић Миљан — за
 Рајић Тоша Др. — за
 Рако Јанко Др. — за
 Рапе Стане Др. — за
 Ресели Отмар — за
 Рорбахер Јулијан Др. — отсутан
 Савић Аранђел — за
 Савић Сава В. — за
 Савковић Илија — отсутан
 Санто Гавро Др. — за
 Сарачевић Раденко — за
 Секулић Милан Др. — отсутан
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за
 Симић Милорад — за
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Др. — за
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — отсутан
 Спасовић Вукашин — за
 Слахић Владо — отсутан
 Спидлер Вјекослав — за

Спинчић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Др. — за
 Стажић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — за
 Станић Андра — отсутан
 Станишић Владимир Др. — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — за
 Станојевић Милутин — за
 Стефановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — отсутан
 Стевановић Милан Р. — за
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Др. — отсутан
 Стојадиновић Милосав Др. — за
 Стојковић Милан Ђ. Др. — за
 Стошић Стаменко — за
 Стрезовић Крста — за
 Суботић Никола Др. — за
 Тадић Глигорије Др. — отсутан
 Теодоровић Војислав — отсутан
 Толић Игњат М. Др. — за
 Томић Јакоб — за
 Тонић Тодор Р. — отсутан
 Топаловић Милан — отсутан
 Торомановић Хасан — за
 Трбић Василије — за
 Трбојевић Урош Др. — за
 Трифуновић Љубиша — отсутан
 Тркуља Станко — отсутан
 Трпковић Ставра К. — за
 Ђирић Ђорђе — отсутан
 Ђирић Стеван — отсутан
 Ђуковић Милан — за
 Узуновић Никола — за
 Урек Иван — отсутан
 Урошевић Мирко Ил. — отсутан
 Урукало Сергије — за
 Фиданчевић Тома Др. — за
 Физир Виктор — отсутан
 Фотирић Арса — за
 Хајдињак Антон — отсутан
 Ханжск Лавослав Др. — за
 Хасанбеговић Авдо Др. — отсутан
 Хођера Светислав В. — отсутан
 Хрибар Никола — за
 Христић Бора — за
 Цемовић Филип — за
 Церер Антон — отсутан
 Ципушевић Методије — отсутан
 Чорбић Бранко — отсутан
 Чохаџић Хазим — за
 Шарковић Тихомир — за
 Шега Фердо — отсутан
 Шелмић Драгић М. — за
 Шећеров Славко Др. — отсутан
 Шилеговић Владимир — за
 Шифтар Стеван — за
 Шнајдар Фрањо — за
 Шуменковић Илија Др. — за
 Шурмин Ђуро Др. — отсутан

Претседник Др. Коста Кумануди: Иаволите чути резултат гласања. Гласало је свега 192 народна посланика, од којих су 186 за, а шест *проише*. (Др. Иван Лончаревић: Ето, господице претседниче, зашто се не да нама да стојимо тамо да контролишемо гласање.)

Секретар Анте Ковач: На ову инсинуацију морам да одговорим. Г. Лончаревић имао је прилике да контролише и сам. Уосталом, ко је гласао *проише*, нека устане, па ће се видети да је овај резултат тачан, да су гласали *проише* свега 6.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прелазимо на претрес у појединостима. Пошто се нико није јавио за реч, приступићемо гласању. Она господа народни посланици која су за седеће, а који су *проише* устаће. Г. извештач нека заузме своје место.

Извештач Финансијског одбора Др. Драгутић Костић: Прочита § 1.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина прочитани § 1? (Прима.) Објављујем да је § 1 примљен.

Извештач Др. Драгутић Костић: прочита § 2.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина прочитани § 2? (Прима.)

Извештач Др. Драгутић Костић: Овоме предлогу закона додаје се нов § 3.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина прочитани § 3.

Са овим је, господо, примљен и у појединостима предлог Закона о изменама и допунама у Закону о државној трошарини.

Сад ћемо прећи на коначно поименично гласање у целини. Ко је зато да се овај предлог закона прими коначно у целини гласаће за, а ко је против гласаће *проише*.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
 Ађић Анте — отсутан
 Аксентијевић Александар — за
 Алексић Коста — за
 Алиловић Шаћир — за
 Анђелиновић Гргур Будислав Д-р — отсутан
 Анић Мића Д-р — отсутан
 Антонијевић Душан — отсутан
 Антуновић Јосип — за
 Аранђеловић Јован — за
 Ауер Људевит Д-р — отсутан
 Бабамовић Јордан — за
 Баљић Салић — за
 Бањац Љубомир — за
 Бараћ Бранко Д-р — за
 Батинић Јозо — за
 Бачић Стјепан Д-р — отсутан
 Бенко Јосип — за
 Бешировић Димитрије Р. — отсутан
 Богдановић Исо — отсутан
 Божић Милан — за
 Борисављевић Страхиња — отсутан
 Бркић Стјепан — отсутан
 Брушија Радослав — за
 Будишин Стеван — за
 Буквић Александар — за
 Буновић Милан — за
 Ваљавец Стјепан — отсутан
 Варда Север — за
 Васиљевић Стеван Д-р — за
 Величковић Миладин — за
 Вељковић Вељко — отсутан
 Видаковић Витомир — за
 Видић Јеша Д-р — отсутан

Видовић Богдан Д-р — за
 Војиновић Јован В. — отсутан
 Вошњак Богумил Д-р — отсутан
 Вујић Димитрије В. — отсутан
 Вукићевић Богић Д-р — за
 Гавранчић Отон Д-р — за
 Гавриловић Ото — за
 Гајшек Карло — за
 Главички Божидар — отсутан
 Господнетић Фрањо — за
 Грајић Перо — за
 Грба Милован Д-р — за
 Грбић Емилијан — за
 Грђић Васиљ — отсутан
 Грубановић Милан — за
 Грубер Фрањо Д-р — отсутан
 Давидовић Витомир — отсутан
 Даниловић Живко — отсутан
 Деметровић Јурај — за
 Дервишић Ђулага — за
 Димитријевић Мита — за
 Димитријевић Хаџи-Тодор — за
 Добровић Милан С. — за
 Добровољац Милан Ј. — отсутан
 Довозенски Јован С. — за
 Додић Александар-Така — отсутан
 Дошен Мирко Д-р — отсутан
 Драговић Милош П. — за
 Дрљача Бранко — за
 Дрмељ Алојзиј — отсутан
 Дубоковић Јурај — за
 Ђокић Ристо — отсутан
 Ђорђевић Владимир — за
 Ђурић Михаило — за
 Елеговић Иво Д-р — отсутан
 Живановић Милан — за
 Живанчевић Михаило — за
 Живковић Негосим Д-р — за
 Живојиновић Душан М. — за
 Захарић Чедомир — за
 Зељковић Бошко — за
 Земљић Јакоб — отсутан
 Ивандекић — Ивковић Мирко Д-р — отсутан
 Иванишевић Петар — за
 Иванчевић Душан — за
 Исаковић Миливоје Ђ. — отсутан
 Исаковић Мито — за
 Јанковић Велизар Д-р — отсутан
 Јевремовић Драгољуб Д-р — за
 Јевтић Животије — отсутан
 Јевтић Милутин Ал. — за
 Јевтић Михаило Р. — за
 Јевтић Радован — за
 Јелић Милутин — за
 Јеличић Божа Ц. — за
 Јеремић Живојин — за
 Јеремић Тоде Д-р — отсутан
 Јован Андрија — отсутан
 Јовановић Александар — отсутан
 Јовановић Ђока — отсутан
 Јовановић Јова — за
 Јовичић Добросав — отсутан
 Кадић Хусеин — за
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — отсутан
 Кандић Јовиша К. — отсутан
 Катић Милош — за

Каћански Стеван — за
 Кешељевић Никола Д-р — отсутан
 Клинци Антон — отсутан
 Кнежевић Ловро — отсутан
 Кнежевић Стјепо Д-р — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин — Карло — отсутан
 Кожуљ Марко Д-р — за
 Којић Драгутин Д-р — отсутан
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Д-р — за
 Костић Милорад Ј. Д-р — отсутан
 Краљевић Драган Д-р — за
 Крамер Алберт Д-р — за
 Крафт Стеван Д-р — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — за
 Крстић Владимир — отсутан
 Крстић Милутин — за
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — за
 Кујунџић Богољуб К. — отсутан
 Кумануди Коста Д-р — председава
 Кунтарић Анте Д-р — за
 Куњашић Јоахим — за
 Куртовић Војко — за
 Куртовић Шукрија — за
 Лазаревић Милован М. — за
 Лазаревић Тодор Д-р — отсутан
 Лазаревић Теодосије К. — за
 Лазаревић Филип С. Д-р — за
 Леушић Ђуро Д-р — за
 Лисавац Младен Д-р — за
 Лончаревић Иван Д-р — отсутан
 Лончар Иван — нов посланик
 Лончар Станко — за
 Лукић Живан Д-р — за
 Макар Дако — за
 Максимовић Божидар — за
 Максимовић Стјепан
 Маланчећ Владо Д-р — за
 Маринковић Војислав Д-р — отсутан
 Марјан Ђуро — за
 Марјанац Симо — отсутан
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Д-р — за
 Марковић Милорад П. — отсутан
 Марковић Никола — отсутан
 Марковић Петар К. — отсутан
 Масторовић Анте Ф. — за
 Матица Павао — за
 Матић Ђока Н. — за
 Маџековић Матија — отсутан
 Машић Марко — за
 Метикош Милан Д-р — отсутан
 Мијић Милан Ђ. — за
 Милетић Вјекослав Д-р — за
 Милетић Владислав — отсутан
 Милошевић Гавро — отсутан
 Милошевић Младен П. — отсутан
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — за
 Мисирлић Јован Т. — отсутан
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — отсутан

Михајловић Светислав Д-р — за
 Мохорић Иван — за
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — за
 Најдорфер Мирко — отсутан
 Недељковић Урош П. — за
 Никић Никола Д-р — отсутан
 Никић Федор Д-р — отсутан
 Никодијевић Аранђел Д. — за
 Николић Бранко Д-р — отсутан
 Нинковић Трипко — за
 Нуић Петар Д-р — за
 Њамцул Ранко Д-р — за
 Обрадовић Алекса Ј. — за
 Остојић Ђуро Д-р — за
 Павлич Алојзиј — отсутан
 Палачек Иван Д-р — за
 Парабућски Ђорђе — отсутан
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — за
 Патрногић Љуба — за
 Перић Матеј Д-р — отсутан
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нинко Д-р — за
 Перко Драгутин В. — отсутан
 Петковић Милан — за
 Петрак Никола — нов посланик
 Петовар Ловро — за
 Петричић Живко Д-р — отсутан
 Петровић Марко — за
 Пешић Милутин — за
 Пивко Људевит Д-р — за
 Пиштелић Славко А. Д-р — за
 Погачник Виктор — за
 Поповић Димитрије Он. — за
 Поповић Добривоје Гер. Д-р — за
 Поповић Душан — за
 Поповић Јефтимије — отсутан
 Поповић Коста Д-р — отсутан
 Поповић Милан В. — за
 Поповић Милан Д-р — отсутан
 Поповић Светислав Д-р — отсутан
 Прањак Недељко — за
 Прека Никола — отсутан
 Прекоршек Иван — за
 Принцип Јово — за
 Прша Шиме Д-р — за
 Пустослемшек Раство — за
 Пуцел Иван Ј. — отсутан
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — отсутан
 Радовић Саво Д-р — за
 Радоњић Милан — за
 Радонић Миљан — за
 Рајић Тоша Д-р — за
 Рако Јанко Д-р — за
 Ране Стане Д-р — за
 Ресели Отмар — за
 Рорбахер Јулијан Д-р — отсутан
 Савић Анђел — за
 Савић Сава В. — за
 Савковић Илија — отсутан
 Санто Гавро Д-р — за
 Сарачевић Раденко — за
 Секулић Милан Д-р — отсутан
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за

Симић Милорад — за
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Д-р — за
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — отсутан
 Спасовић Вукашин — за
 Спахић Владо — отсутан
 Спиндлер Вјекослав — за
 Спинчић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Д-р — за
 Стажић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — за
 Станић Андра — отсутан
 Станишић Владимир Д-р — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — за
 Станојевић Милутин — за
 Стевановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — отсутан
 Стевановић Милан Р. — за
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Д-р — отсутан
 Стојадиновић Милосав Д-р — за
 Стојковић Милан Ђ. Д-р — за
 Стошић Стаменко — за
 Стрезовић Крста — за
 Суботић Никола Д-р — за
 Тадић Глигорије Д-р — отсутан
 Теодоровић Војислав — отсутан
 Толић Игњат М. Д-р — за
 Томић Јакоб — за
 Тонић Тодор Р. — отсутан
 Топаловић Милан — отсутан
 Торомановић Хасан — за
 Трбић Василије — за
 Трбојевић Урош Д-р — за
 Трифуновић Љубиша — отсутан
 Тркуља Станко — отсутан
 Трпковић Ставра К. — за
 Ђирић Ђорђе — отсутан
 Ђирић Стеван — отсутан
 Ђуковић Милан — за
 Узуновић Никола — за
 Урек Иван — отсутан
 Урошевић Мирко Ил. — отсутан
 Урукало Сергије — за
 Фиданчевић Тома Д-р — за
 Физир Виктор — отсутан
 Фотирић Арса — за
 Хајдињак Антон — отсутан
 Ханжек Лавослав Д-р — за
 Хасанбеговић Авдо Д-р — отсутан
 Хођера Светислав В. — отсутан
 Хрибар Никола — за
 Христић Бора — за
 Цемовић Филип — за
 Церер Антон — отсутан
 Ципушевић Методије — отсутан
 Чорбић Бранко — отсутан
 Чохаџић Хазим — за
 Шарковић Тихомир — за
 Шега Фердо — отсутан
 Шелмић Драгић М. — за
 Шећеров Славко Д-р — отсутан
 Шиљеговић Владимир — за
 Шифтар Стеван — за
 Шнајдар Фрањо — за

Шуменковић Илија Д-р — за
Шурмин Ђуро Д-р — отсутан
(После гласања).

Претседник Д-р Коста Кумануди: На коначном гласању гласало је 184 народна посланика и сви су гласали за. Овај законски предлог примљен је у целини. По члану 64 Устава биће упућен на рад Сенату.

Господин народни посланик Д-р Гавранчић са друговима поднео је један предлог резолуције. Има реч г. Гавранчић да у име своје и својих другова прочита предлог резолуције.

Д-р Отоп Гавранчић: Ми смо тешка срца морали пролетос, кад смо гласали државни буџет...

Претседник Д-р Коста Кумануди: Господине Гавранчићу, ви можете само прочитати предлог резолуције.

Д-р Отоп Гавранчић: Ја сам мислио да образложим наш предлог.

Претседник Д-р Коста Кумануди: По Пословнику можете само прочитати свој предлог.

Д-р Отоп Гавранчић: Предлог наше резолуције је овај:

Предлог резолуције Народне скупштине о ревидирању одлуке Министарског савета о редукцији средњих школа.

Господину

Претседнику Народне скупштине

Београд

У смислу § 69 Закона о пословном реду подносимо овај предлог

РЕЗОЛУЦИЈЕ:

Министарски савет, на предлог Господина Министра просвете, укинуо је 13 непотпуних, 7 потпуних гимназија и 8 учитељских школа, а 12 потпуних гимназија свео је на непотпуне. Следствено томе Господин Министар просвете пензионисао је, односно отпустио је неколико стотина наставника (ца) средњих школа.

Финансијски ефекат ове мере није знатан, нити ће за наш овогодишњи буџет бити осетан, јер уштеда на материјалним издацима, који у опште нису тако велики, услед укидања и свођења гимназија неће бити велика; исто тако неће се уштедети много ни на личним издацима, јер после пензионисања неколико стотина наставника смањиће се, додуше, буџет личних расхода Министарства просвете, али ће се повећати буџет личних пензија.

А ећутим, ова мера врло ће тешко погодити у културном и материјалном погледу она места и крајеве у којима је редукција школа спроведена; у културном, што ће велики број деце лишити оног образовања које је потребно за свршавање стручних школа и оспособљење учења неког заната и трговине; у материјалном, што ће родитељи, који буду хтели децу своју школовати у другим местима, бити изложени великим трошковима, а ти ће трошкови сада у доба економске кризе и када је Народна скупштина принуђена ударати на народ нове намете, бити још осетљивији; осим тога, у многим местима постојање школа и стално пребивање неколико стотина ученика преставља за та места и њихове сиромашније становнике врло важан извор сигурних прихода.

Напоследку, не треба из вида губити ни социјално-политички моменат. Пензионисао се је пре времена, кад је и активним чиновницима тешко живети, велик број државних службеника са смањеним пензиским припадностима; а велик број наставника остао је без плате и пензије у времену када је и иначе скоро немогуће наћи приватну зараду; поготову немогуће је наћи зараду наставницима средњих школа, јер се они изван школе за коју су се спремали не могу нигде запослити.

Позива се, стога, Краљевска влада да што пре, свакако пре почетка нове школске године, своју одлуку о укидању и свођењу гимназија и учитељских школа подвргне темељитој ревизији, водећи једнаку бригу о културним и економским потребама свих крајева наше Краљевине.

Молимо Господина Претседника да горњи предлог резолуције стави на дневни ред данашње седнице Народне скупштине; уједно молимо да се без бирања нарочитог одбора ова резолуција прими.

9 августа 1932 године

Београд

Народни посланици: Д-р Отоп Гавранчић, с. р., Милач Ђуковић, с. р., Марко Петровић с. р., Салих Баљић с. р., Милан Добровић с. р., Антоп Кречји с. р., П. В. Стајковић с. р., Ловро Петовар с. р., Д-р Аите Кувтарих с. р., Душан Иванчевић с. р., Иван Урек с. р., Раство Пустоселемшек с. р., Д-р Лавослав Хапжек с. р., Антоп Клипец с. р., Д. Макар с. р., Коман Албин с. р., Алојзиј Дрмељ с. р., Гајшек Карло с. р., Д-р Кожуљ Марко с. р., Д-р Петричић с. р., Д-р Бранко Бараћ с. р., Душан Антијевић с. р., Д-р Влад. Маланец с. р., Фрањо Маркић с. р., Милош Драговић с. р., Јосип Антонијевић с. р., Јозо Батишић с. р., Тришко Пинковић с. р., Стјепан Шифтар с. р., Д-р Стане Ране с. р., Нео Богдановић с. р., Матица Павао с. р., Ђуро Маријан с. р., Јово Јовановић с. р., Василије Трбић с. р., Лаз. Кузмановић с. р., В. Ц. Јеличић с. р., Мил. Јевтић с. р., Мих. Р. Јевтић с. р., Младен Милошевић с. р., проф. Павлич Алојзиј с. р., Јозо Батишић с. р., Д-р Живан Лукић с. р., Станко Лоичар с. т., Фердо Шега с. р., Д-р Приша Шиме с. р., Тихомир Шарковић с. р., А. Церерс с. р., Емилијан Трбић с. р., Бранко Аврамовић с. р.

Поштовани другови, част ми је извести вас да је господин Претседник Краљевске владе пристао на ову и овакву резолуцију и ја вас молим да будете љубазни да је изгласате.

Претседник Д-р Коста Кумануди: Господо народни посланици, по § 69 Пословника сваки предлог резолуције упућује се једноме нарочитом одбору, ако Народна скупштина, споразумно са Владом, друкчије не реши. Влада је споразумна да се овај предлог резолуције не упућује одбору. Ако се и Народна скупштина слаже с тим, ми овај предлог резолуције нећемо упућивати одбору. Слаже ли се дакле Народна скупштина с тим? (Слаже се).

Сад ћу ставити саму резолуцију на гласање. Гласаће се седењем и устајањем. Господа која су против ове резолуције устаће. (Сва седе). Сва господа народни посланици седе, према томе овај предлог резолуције је примљен.

Дневни ред је завршен. За наредну седницу предлажем као дневни ред: Утврђивање дневног реда. Прима ли Народна скупштина ово? (Прима).

Овај дневни ред је примљен. Наредну седницу за-
казаћу писменим путем, а данашњу седницу, са
вашим пристанком, закључујем.

Седница је закључена у 19.30 часова.

ПРИЛОЗИ

Народни посланик Павлич Алојзиј упућује
интерпелацију на претседника Министарског савета
због изјаве г. Д-р Стане Рапе-а у Народној скуп-
штини од 9-VIII-1932 г. на извештај Верификаци-
оног одбора о оставци Јанка Барле-а, народног по-
сланика.

Господине Претседниче Министарског савета,

Народни посланик господин Д-р Стане Рапе
изјавио је у Народној скупштини да му је част,
да да по овлашћењу својих другова, сенатора и
народних посланика из Дравске бановине на из-
вештај Верификационог одбора поводом оставке г.
Барле Јанка, бив. народног посланика, изјаву, која
садржи више неистинитости и нетачности и увреде
католичког свештенства и црквених власти. Није
истинито, да је народни посланик госп. Д-р Стане
Рапе дао своју изјаву по овлашћењу свих својих
другова сенатора и народних посланика из Драв-
ске бановине, пошто нас има више посланика, који
се овом изјавом не саглашујемо, а за такву изјаву
није био најмање овлашћен од бившег народног
посланика г. жупника Барле Јанка.

Није истина, да има у Дравској бановини само
мален број национално ориентисаних свештеника,
него све католичко свештенство у Југославији било
словеначко, било хрватско је векова национално
југословенско ориентисано и највише је патило,
највише је било прогоњено због љубави до народа
под туђој власти и допринело огромних жртава
за ову лепу нашу државу Југославију.

Ако има држава право да тражи од својих чи-
новника, које кандидују за народне посланике, да
полажу молбу за пензионисање, мислим, да може
имати то исто право и црквена власт да тражи од
жупника који се кандидује, да у местима где нема
оскудице свештенства пода оставку на своје зва-
нично место. Црквена власт није о томе ништа друго
учинила него се држала свог каноничког права.
Изјаву господина Д-р Рапе Стане, народног по-
сланика није само неоснована критика политичког
рада католичког свештенства и црквених власти,
већ је то увреда католичке цркве у Југославији.

Господине Претседниче,

1) Да ли вам је познато, да је изјавио народни
посланик г. Стане Рапе, да је говорио уз овлаш-
ћење народних посланика и сенатора из Дравске
бановине и да ли се слажу овом изјавом и г. г. Ми-
нистри Краљевске владе Д-р Алберт Крамер, Јанез
Пуцељ и Иван Мохорић као и остала Влада?

2) Дали вам је познато, да се оваквим нападом
на католичко свештенство и црквене власти не сти-
шава верске и племенске мржње, већ се исте још
подстрекавају?

3) Да ли вам је познато, да ће довести овакав
и сличан рад, кога опажемо у последње време од

стране државних власти против католичког све-
штенства до културне борбе коју не жели ни један
разуман грађанин, још мање државник?

10 августа, 1932 год.

у Београду

Проф. Павлич Алојзиј, Ловро Кнежевић, Д-р
Ивач Лончаревић, Стјепан Ваљавец, Д-р Никола
Никић, Д-р Фрањо Грубер, народни посланици.

Интерпелација народног посланика Милутина
А. Јевтића и другова на претседника Министарског
савета.

Господине Претседниче,

Елементарне непогоде прошлих недеља и ра-
није од поплаве уништиле су у више срезова наше
државе све усеве, воћке, винограде, негде стоку,
па и зграде су оштећене. Народ је у више општина
тих срезова остао од данас за годину дана без људ-
ске и сточне хране, као и семена за јесењу сетву.

Обраћали смо се усмено и писмено, као и преко
Народне Скупштине појединој господи Министрима
и наш глас остао је глас вапијућег.

Све се свело на то да народ у тим Општинама
не плати порезу и да се једна мала сума додели
банским управама за набавку семена, коју неће
примити ни десети.

Ми Вас уверавамо да је народ у појединим
општинама остао без хлеба и да ће глад ускоро
учинити своје.

Да не би наступило оно што је најгоре, потребно
је сем оног што је учињено, да се народу што пре
подели, било као и позајмица, храна, или да се у
тим крајевима створе ма какви јавни радови и да
се сва плаћања код новчаних установа и приватних
лица одложе за годину дана.

На основу свега овога, да би отклонили сваку
сумњу грађана тих оштећених општина да ми не
тражимо за њих никакву помоћ и да им Краљев-
ска влада неће да помогне, молимо Вас да нам у
Народној скупштини одговорите шта сте преду-
зели и шта мислите предузети да се оштећеним
од града и поплаве помогне.

10 августа 1932 године

у Београду

Народни посланици, Милутин А. Јевтић, с. р.,
Милаш А. Божић, с. р., Булага Дервинић, с. р.,
Стјепан Макенмовић, с. р. Александар М. Симовић,
с. р. Милош Драговић, с. р. Марко Машкић, с. р.,
Х. Љ. Патригић, с. р., д-р Драгутин Костић, с. р.,
Чеда И. Захарић, с. р., Пгњат Стефановић, с. р.,

Интерпелација Алојзија Павлича и другова,
народних посланика на Министра трговине и ин-
дустрије.

Господине Министре,

Наш грађански законик одређујући прописе
о осигурањима сврстава ове међу погодбе на срећу.
Сматра, да је овде есенцијале спекулација, у којој
пуки случај одређује, коме је погодба осигурања
на корист, а коме на штету.

Зато, ако по свом појму већ ниједна приватна
погодба не трпи силе, најмање је баш трпи оваква

спекулативна погодба осигурања. Кад пако поврх свега тога нема још ни изобиља новца, да се без велике жалости и размишљања баца у спекулацију, онда за принудна прављења оваквих погодаба осигурања не може објективно бити горих услова.

Ма да је код нас у народу наступило тај случај да нема никаквог, а најмање изобиљног новца, ипак сте Ви правилником о обавезном осигурању аутобусних путника, односно Упутством за извршење овог правилника од 12-V-1932 бр. II. 14.105 (Службене новине од 6-VI-1932) одредили, да од првог јула о. г. ступа на снагу обавезно осигурање путника и робе код Европског акционарског друштва за осигурања и т. д. у Београду.

По том правилнику односно унутрству пристали сте, да се од народа 1 јула о. г. почима принудно наплаћивати осим аутобусне карте још и премија осигурања од Дин. 1.— Дин. 4.50 по једној карти већ према даљини вожње. Изузетка од плаћања премије нема ни у локалном саобраћају. За аутобусна подuzeћа пако одредили сте у чл. 15 веома строге казне глобе и одузимања права обављања радње, ако путницима ове више цене вожње односно осигурања не наплаћују.

Пред очима нам је наш народ, Г. Министре, који ће се 1 јула о. г. на својим тешким путованима по мукотрпним и нерентабилним пословима згранути кад сазна, да се од њега опет тражи нова жртва, да се од њега опет узима вишак цијена, док његовим пословима цијена из дана у дан пада.

Не осврћемо се на многе рђаве и недовољне услове овог принудног осигурања, али не можемо прећи преко необичног и огромног профита, који ће сретном Европском а. д. у Београду на штету сиромашног народа пасти.

Рачуна се тако с просечним бројем од 5,000.000 аутобусних путника преко године у земљи, што само уз 2 динара по путнику износи дин. 10,000.000 годишњих премија. Ако Европско а. д. у Београду исплати народу за евентуалне несреће невјероватну суму од дин. 2,000.000 остане му дин. 8,000.000 сигурног годишњег дохода. У тој је вашој спекулацији, Господине Министре, ризик нашег народа четири пута већи него Европског а. д. у Београду.

Сматрајући тако, Г. Министре, да сад у нашој земљи није вријеме, да се народ силом гура у проблематичне и скупе ризике молимо вас, да нам у Народној скупштини изволите одговорити:

1) Зашто сте у име државе и народа прихватили обавезно и скупо осигурање аутобусних путника за корист Европског а. д. у Београду?

2) Да ли сте вољни наћи начина, да се још прије 1. јула о. г. то осигурање стави ван снаге?

У Београду, дана 15 јуна 1932 год.

Алојзиј Павлич, с. р., Д-р Фрањо Грубер, с. р.,
Д-р Никола Пикић, с. р., Д-р Иван Лончаревић, с. р.,
Стјепан Ваљавец, с. р. и Ловро Кнежевић, с. р.

Господину

Претседнику Народне скупштине

Београд

Користећи се § 71 Закона о пословном реду у Народној скупштини, као народни посланик, част ми је поднети ову интерпелацију с молбом да над-

лежни Г. Министар унутрашњих послова изволи дати свој одговор на исту у једној од наредних седница Народне скупштине.

Да ли Г. Министар зна да су наредбе банске управе о надзору сувоземних путева и одвише строге, које врло често у данашњем тешком времену економске кризе тешко падају на терет нашега народа а нарочито сеоскога.

Путари државних и бановинских путева и непоимајући законске прописе достављали су надлежнима и за најмање кривице грађане који су јаке казне добили и којима је немогуће исте платити. Дешавало је се да путари чине ипак и пакост својим грађанима. Кривице истих грађана јесу што нису имали прописне таблице или никакве на својим колима; други су кажњавани што се нису држали лево или десно и трећи што нису имали винт-кочницу на колима.

Казне су за исте одмераване од 150—750 дин.

1) Према наведеном питању Г. Министра имали могућности а с обзиром да је Народна скупштина многе кривичне трошкове народу ослободила као трошаринске и горосече, да се и од ових кривичних трошкова народ ослободи.

2) Да се исти законски прописи укину, пошто је немогуће народу од истих грешака кривица сачувати се, а имајући у виду да сељаци-рабадије вазда су уморни и искључено је, да као уморан у својим колима не заспи; тим пре што ми је познато да у другим бановинама овакви законски прописи и не постоје; и

3) да ако је немогуће да се народ ослободи од плаћања ових казни да се ово плаћање казни замени затвором пошто је немогуће да народ плати оволике казне а законом је предвиђено највише 15 дана.

10 августа 1932 године
у Београду

Народни посланик
Милан В. Поповић
за срез тринавски

Господину

Претседнику Народне скупштине

Београд

На основу § 71 Закона о пословном реду у Народној скупштини част ми је поднети ову интерпелацију с молбом, да надлежни Г. Министар пољопривреде изволи дати свој одговор на исту у једној од наредних седница Народне скупштине.

Да ли Г. Министар зна да је у Срезу тринавском у овој години град доста причинио штете грађанима у њиховим пољским добрима.

Овде истичем да је општина јездинска јако оштећена. Тако на дан 23 јула тек. године именована општина не само што је била оштећена градом, већ и провала облака учинила је да су многе парцеле засађене разним усевима толико упропашћене да је и земља однешена.

Према наведеном питању Г. Министра имали могућности:

1) да се изврши на лицу места комисијски увиђај на упропашћеним крајевима.

2) Имали могућности да се грађанима оштећеним да новчана накнада, ако не по приносу по ектару а оно бар по уложеном труду и раду по ектару.

3) Мишљења сам да по овоме треба хитну помоћ учинити оштећеним грађанима, пошто је народ у тешкој економској кризи.

10 августа 1932 године
у Београду

Народни посланик
Милаш В. Поповић
За Срез трнавски округ чачански

Господину
Претседнику Народне скупштине

Београд

На основу § 71 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети ову интерпелацију с молбом да надлежни Г. Министар социјалне политике и народног здравља изволи дати свој одговор на исту од наредних седница Народне скупштине.

Да ли Г. Министар зна, да се врше егзекутивним путем наплате болничких трошкова од народа који је као болестан лежао у Банској чачанској болници?

Како је народ а у већини сељачки staleж изнурен тешким радовима а при том немајући добре хране и удобности за живот оболевао те је морао тражити лекарску помоћ у овој болници а пошто је због економске кризе финансијски у данашњем времену исцрпљен и није у могућности да болничке трошкове плати то сам мишљења да би требало народ ослободити а нарочито сељака од плаћања свих до сада болничких трошкова, тим пре, ово ослобођење треба учинити, пошто су се свима оним грађанима могле опростити кривице за горосечу и трошарину.

Према горе изложеном питамам Господина Министра:

1) Да ли има могућности, да се сви болесници, који дугују болничке трошкове, а који су лежали у чачанској банској болници као и у другим болницама округа чачанског ослободе од плаћања болничких трошкова.

2) Да ли је могуће да се једним општим ре-

шењем ослободе грађани у нашој држави плаћања ових болничких трошкова?

9 августа 1932 године
у Београду

Народни посланик
Милаш В. Поповић, с. р.
за Срез трнавски и варош Чачак

Господине Претседниче,

Сваки пут, кад је која наша интерпелација саопћена у Народној скупштини, морали смо за времена затражити Вашу интервенцију, да интерпелација буде пуштена и у штампу.

Тако је то било за пријашњих влада, које су ипак на све те интервенције кроз Централни пресбиоро пуштале у штампу бар оно, што се у Народној скупштини радило и догађало.

Међутим данашња влада, која за Народну скупштину има само силу, док нема никакве декларације ни програма, наређује државним тужиоцима, да у штампу не пуштају ништа, што се односи на наш рад као народних посланика.

Тако је ових дана због наших интерпелација конфискован Јутарњи лист, а јуче опет Обзор, који је основан по великом Југословену, благопокојном бискупу Штросмајеру, није ни од туђинске власти доживио ово, што је сад доживио од југословенске.

Како се оваквим поступком Краљевске владе крњи углед, право и јавност Народне скупштине, а како сте Ви као њезин претседник први позван сва њезина прерогатива чувати, молимо Вас, да нам у смислу § 49 Пословника изволите одговорити:

1) Да ли Вам је познато, да се по наредби Владе и државних тужилаца у штампу не пуштају наше интерпелације, које су Народној скупштини саопћене, и да се конфискују сви они листови, који се усуде те интерпелације штампати?

2) Кад Вам је сад то познато, што каните подузети, да од Краљевске владе бар углед и јавност Народне скупштине и права народних посланика заштитите?

У Београду, 2 августа 1932 године.

Д-р Иван Лопчаревић, с. р., Д-р Фрањо Грубер,
с. р., Ловро Кнежевић, с. р., Стјепан Ваљавец, с. р.,
Д-р Никола Пикић, с. р. и Павлич Алојзиј, с. р.

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

VANREDAN SAZIV
ZA 1931/32 GODINU

KNJIGA VI

OD LIII DO LVI REDOVNOG SASTANKA

OD 15 OKTOBRA DO 19 OKTOBRA 1932 GODINE

BEOGRAD
GRAFIČKI UMETNIČKI ZAVOD „PLANETA“ — DOBRAČINA UL. BR. 55
1 9 3 2

